

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే

॥ పంచచత్వారింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ పంచచత్వారింశః సర్గః ॥

సీతాయా మార్మికవచసా ప్రేరితస్య లక్ష్మణస్య శ్రీరామపార్శ్వే గమనం

ఆర్తస్వరం తు తం భర్తుర్విజ్ఞాయ సదృశం వనే ।
ఉవాచ లక్ష్మణం సీతా గచ్ఛ జానీహి రాఘవం ॥ 3.45.1 ॥

నహి మే జీవితం స్థానే హృదయం వావతిష్ఠతే ।
క్రోశతః పరమార్తస్య శ్రుతః శబ్దో మయా భృశం ॥ 3.45.2 ॥

ఆక్రందమానం తు వనే భ్రాతరం త్రాతుమర్హసి ।
తం క్షిప్రమభిధావ త్వం భ్రాతరం శరణైషిణం ॥ 3.45.3 ॥

రక్షసాం వశమాపన్నం సింహానామివ గోవుషం ।
న జగామ తథోక్తస్తు భ్రాతురాజ్ఞాయ శాసనం ॥ 3.45.4 ॥

తమువాచ తతస్తత్ర క్షుభితా జనకాత్మజా ।
సౌమిత్రే మిత్రరూపేణ భ్రాతుస్త్వమసి శత్రువత్ ॥ 3.45.5 ॥

యస్త్వమస్యామవస్థాయాం భ్రాతరం నాభిపద్యసే ।
ఇచ్ఛసి త్వం వినశ్యంతం రామం లక్ష్మణ మత్కృతే ॥ 3.45.6 ॥

లోభాత్తు మత్కృతే నూనం నానుగచ్ఛసి రాఘవం ।
వ్యసనం తే ప్రియం మన్యే స్నేహో భ్రాతరి నాస్తి తే ॥ 3.45.7 ॥

తేన తిష్ఠసి విస్త్రబ్ధం తమపశ్యన్ మహాద్యుతిం ।
కిం హి సంశయమాపన్నే తస్మిన్నిహ మయా భవేత్ ॥ 3.45.8 ॥

కర్తవ్యమిహ తిష్ఠంత్యా యత్ప్రధానస్త్వమాగతః |
ఏవం బ్రువాణాం వైదేహీం బాష్పశోకసమన్వితాం || 3.45.9 ||

అబ్రవీల్లక్ష్మణస్తస్తాం సీతాం మృగవధూమివ |
పన్నగాసురగంధర్వదేవదానవరాక్షసైః || 3.45.10 ||

అశక్యస్తవ వైదేహి భర్తా జేతుం న సంశయః |
దేవి దేవమనుష్యేషు గంధర్వేషు పతత్రిషు || 3.45.11 ||

రాక్షసేషు పిశాచేషు కిన్నరేషు మృగేషు చ |
దానవేషు చ ఘోరేషు న స విద్యేత శోభనే || 3.45.12 ||

యో రామం ప్రతియుధ్యేత సమరే వాసవోపమం |
అవధ్యః సమరే రామో నైవం త్వం వక్తుమర్హసి || 3.45.13 ||

న త్వామస్మిన్ వనే హాతుముత్సహే రాఘవం వినా |
అనివార్యం బలం తస్య బలైర్బలవతామపి || 3.45.14 ||

త్రిభిర్లోకైః సముదితైః సేశ్వరైః సామరైరపి |
హృదయం నిర్వృతం తేఽస్తు సంతాపస్త్యజ్యతాం తవ || 3.45.15 ||

ఆగమిష్యతి తే భర్తా శీఘ్రం హత్వా మృగోత్తమం |
న స తస్య స్వరో వ్యక్తం న కశ్చిదపి దైవతః || 3.45.16 ||

గంధర్వనగరప్రఖ్యా మాయా తస్య చ రక్షసః |
న్యాసభూతాసి వైదేహి న్యస్తా మయి మహాత్మనా || 3.45.17 ||

రామేణ త్వం వరారోహే న త్వాం త్యక్తుమిహోత్సహే |
కృతవైరాశ్చ కల్యాణి వయమేతైర్నిశాచరైః || 3.45.18 ||

ఖరస్య నిధనే దేవి జనస్థానవధం ప్రతి |
రాక్షసా వివిధా వాచో వ్యాహరంతి మహావనే || 3.45.19 ||

హింసావిహారా వైదేహి న చింతయితుమర్హసి |
లక్ష్మణేనైవముక్తా తు క్రుద్ధా సంరక్తలోచనా || 3.45.20 ||

అబ్రవీత్ పరుషం వాక్యం లక్ష్మణం సత్యవాదినం |
అనార్యాకరుణారంభ నృశంస కులపాంసన || 3.45.21 ||

అహం తవ ప్రియం మన్యే రామస్య వ్యసనం మహత్ |
రామస్య వ్యసనం దృష్ట్వా తేనైతాని ప్రభాషసే || 3.45.22 ||

నైవ చిత్రం సపత్నేషు పాపం లక్ష్మణ యద్ భవేత్ |
త్వద్విధేషు నృశంసేషు నిత్యం ప్రచ్ఛన్నచారిషు || 3.45.23 ||

సుదుష్టస్త్వం వనే రామమేకమేకోఽనుగచ్ఛసి |
మమ హేతోః ప్రతిచ్ఛన్నః ప్రయుక్తో భరతేన వా || 3.45.24 ||

తన్న సిధ్యతి సౌమిత్రే తవాపి భరతస్య వా |
కథమిందీవరశ్యామం రామం పద్మనిభేక్షణం || 3.45.25 ||

ఉపసంశ్రిత్య భర్తారం కామయేయం పృథగ్జనం |
సమక్షం తవ సౌమిత్రే ప్రాణాంస్త్వక్ష్యామ్యసంశయం || 3.45.26 ||

రామం వినా క్షణమపి నైవ జీవామి భూతలే |
ఇత్యుక్తః పరుషం వాక్యం సీతయా రోమహర్షణం || 3.45.27 ||

అబ్రవీల్లక్ష్మణః సీతాం ప్రాంజలిః స జితేంద్రియః |
ఉత్తరం నోత్సహే వక్తుం దైవతం భవతీ మమ || 3.45.28 ||

వాక్యమప్రతిరూపం తు న చిత్రం స్త్రీషు మైథిలి |
స్వభావస్త్వేష నారీణామేషు లోకేషు దృశ్యతే || 3.45.29 ||

విముక్తధర్మాశ్చపలాస్తీక్ష్ణా భేదకరాః స్త్రియః |
న సహే హీదృశం వాక్యం వైదేహి జనకాత్మజే || 3.45.30 ||

శ్రోత్రయోరుభయోర్మధ్యే తప్తనారాచసన్నిభం ।
ఉపశృణ్వంతు మే సర్వే సాక్షిణో హి వనేచరాః ॥ 3.45.31 ॥

న్యాయవాదీ యథా వాక్యముక్తోఽహం పరుషం త్వయా ।
ధిక్ త్వమద్య విశశ్యంతీం యన్మామేవం విశంకసే ॥ 3.45.32 ॥

స్త్రీత్వాద్ దుష్టస్వభావేన గురువాక్యే వ్యవస్థితం ।
గచ్ఛామి యత్ర కాకుత్స్థః స్వస్తి తేఽస్తు వరాననే ॥ 3.45.33 ॥

రక్షంతు త్వాం విశాలాక్షి సమగ్రా వనదేవతాః ।
నిమిత్తాని హి ఘోరాణి యాని ప్రాదుర్భవంతి మే ।
అపి త్వాం సహ రామేణ పశ్యేయం పునరాగతః ॥ 3.45.34 ॥

లక్ష్మణేనైవముక్తా తు రుదతీ జనకాత్మజా ।
ప్రత్యువాచ తతో వాక్యం తీవ్రబాష్పపరిప్లుతా ॥ 3.45.35 ॥

గోదావరీం ప్రవేక్ష్యామి హీనా రామేణ లక్ష్మణ ।
ఆబంధిష్యేఽథవా త్యక్త్యే విషమే దేహమాత్మనః ॥ 3.45.36 ॥

పిబామి వా విషం తీక్ష్ణం ప్రవేక్ష్యామి హుతాశనం ।
న త్వహం రాఘవాదన్యం కదాపి పురుషం స్పృశే ॥ 3.45.37 ॥

ఇతి లక్ష్మణమాశ్రుత్య సీతా శోకసమన్వితా ।
పాణిభ్యాం రుదతీ దుఃఖాదుదరం ప్రజఘాన హ ॥ 3.45.38 ॥

తామార్తరూపాం విమనా రుదంతీం
సామిత్రిరాలోక్య విశాలనేత్రాం ।
ఆశ్వాసయామాస న చైవ భర్తు -
స్తం భ్రాతరం కించిదువాచ సీతా ॥ 3.45.39 ॥

తతస్తు సీతామభివాద్య లక్ష్మణః

కృతాంజలిః కించిదభిప్రణమ్య చ |

అవేక్షమాణో బహుశః స మైథిలీం

జగామ రామస్య సమీపమాత్మవాన్ || 3.45.40 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే పంచచత్వారింశః సర్గః ||